

Authors' contribution

Wkład autorów:

- A. Study design/planning
zaplanowanie badań
- B. Data collection/entry
zebranie danych
- C. Data analysis/statistics
dane – analiza i statystyki
- D. Data interpretation
interpretacja danych
- E. Preparation of manuscript
przygotowanie artykułu
- F. Literature analysis/search
wyszukiwanie i analiza
literatury
- G. Funds collection
zebranie funduszy

ORIGINAL ARTICLE

JEL Code: D20, L10, O31, R10

Submitted: May 2024

Accepted: September 2024

Tables: 3

Figures: 4

References: 37

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: D20, L10, O31, R10

Zgłoszony: maj 2024

Zaakceptowany:
wrzesień 2024

Tabele: 3

Rysunki: 4

Literatura: 37

THE IMPACT OF INDUSTRIAL ZONES ON REGIONAL ATTRACTIVENESS AND COMPETITIVENESS IN ALGERIA

WPŁYW STREF PRZEMYSŁOWYCH NA ATRAKCYJNOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ REGIONÓW W ALGERII

Younes Ferdj^{1(A,B,C,D,E,F,G)}

¹Center for Applied Economic Research for Development, Algeria

¹Centrum Stosowanych Badań Ekonomicznych na Rzecz Rozwoju, Algieria

Citation: Ferdj, Y. (2024). The impact of industrial zones on regional attractiveness and competitiveness in Algeria/ Wpływ stref przemysłowych na atrakcyjność i konkurencyjność regionów w Algierii. *Economic and Regional Studies*, 17(3), 488-505. <https://doi.org/10.2478/ers-2024-0026>

Abstract

Subject and purpose of work: Industrial zones in Algeria play a crucial role in shaping the attractiveness and competitiveness of the country's regions. The impact of these zones extends beyond economic factors, influencing the overall appeal and competitive edge of different regions. Understanding the dynamics of industrial zones is essential for comprehending Algeria's economic landscape and its efforts to enhance regional development. The primary objective of this article is to shed light on industrial zones and their impacts on regional industrial attractiveness and competitiveness in Algeria. Firstly, it involves clarifying the concept of regional attractiveness and competitiveness in relation to their economic, environmental, and social dimensions. This leads us, secondly, to examine non-institutional actors, specifically companies, and their interactions with their regions, based on an understanding of the local area, including the effect of industrial zones on the attractiveness and competitiveness of local companies.

Materials and methods: This study relies on the results of research conducted through a quantitative statistical survey among a sample of 110 companies (SMEs) located in various industrial zones in the Blida Province, allowing us to specify the impact of these industrial zones on local attractiveness and competitiveness.

Results: The results of our survey show that the industrial zones in Blida Province are highly conducive to the establishment of businesses, attracting project initiators effectively. The large number of businesses located in industrial zones and activity areas demonstrates that these zones remain attractive and present certain competitive advantages.

Conclusions: Industrial zones can play a key role in local industrial attractiveness and dynamics. When well-planned and managed, they can stimulate economic growth, promote employment, encourage innovation, and support local and sustainable development.

Keywords: industrial zones, attractiveness, competitiveness, territory, local dynamics

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: Strefy przemysłowe w Algierii odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu atrakcyjności i konkurencyjności regionów kraju. Wpływ tych stref wykracza poza czynniki ekonomiczne, wpływając na ogólną atrakcyjność i przewagę konkurencyjną różnych regionów. Zrozumienie dynamiki stref przemysłowych ma zasadnicze znaczenie dla zrozumienia krajobrazu gospodarczego Algierii i jej wysiłków na rzecz wzmocnienia rozwoju regionalnego. Głównym celem tego artykułu jest przedstawienie zagadnień związanych ze strefami przemysłowymi i ich wpływem na atrakcyjność i konkurencyjność przemysłu regionalnego w Algierii. Po pierwsze, wyjaśnia pojęcie atrakcyjności i konkurencyjności regionalnej w odniesieniu do ich wymiaru gospodarczego, środowiskowego i społecznego. Po drugie, prowadzi nas to do zbadania podmiotów nieinstytucjonalnych, w szczególności przedsiębiorstw i ich interakcji z regionami, w oparciu o zrozumienie lokalnego obszaru, w tym wpływu stref przemysłowych na atrakcyjność i konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw.

Materiały i metody: W badaniu wykorzystano wyniki badań przeprowadzonych za pomocą ilościowego badania statystycznego wśród próby 110 przedsiębiorstw (MŚP) zlokalizowanych w różnych strefach przemysłowych w prowincji Blida, co pozwoliło określić wpływ tych stref przemysłowych na lokalną atrakcyjność i konkurencyjność.

Wyniki: Wyniki badania pokazują, że strefy przemysłowe w prowincji Blida sprzyjają zakładaniu firm, skutecznie przyciągając inicjatorów projektów. Duża liczba firm zlokalizowanych w strefach przemysłowych i obszarach aktywności pokazuje, że strefy te pozostają atrakcyjne i oferują pewne przewagi konkurencyjne.

Wnioski: Strefy przemysłowe mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększaniu atrakcyjności i dynamiki lokalnego przemysłu. Dobrze zaplanowane i zarządzane mogą stymulować wzrost gospodarczy, promować zatrudnienie, zachęcać do innowacji oraz wspierać lokalny i zrównoważony rozwój.

Słowa kluczowe: strefy przemysłowe, atrakcyjność, konkurencyjność, terytorium, dynamika lokalna

Address for correspondence / Adres korespondencyjny: Dr Younes Ferdj (ORCID 0009-0002-1997-2101; e-mail: ferdjyounes@gmail.com); Economic Integration, Center for Applied Economic Research for Development, Bouzerea, 16000, Algiers, Algeria.

Journal included in: AgEcon Search; AGRO; Arianta; Baidu Scholar; BazEkon; Cabell's Journalytics; CABI; CNKI Scholar; CNPIEC – cnpLINKer; Dimensions; DOAJ; EBSCO; ERIH PLUS; ExLibris; Google Scholar; Index Copernicus International; J-Gate; JournalTOCs; KESLI-NDSL; MIAR; MyScienceWork; Naver Academic; Naviga (Softweco); Polish Ministry of Science and Higher Education; QOAM; ReadCube, Research Papers in Economics (RePEc); SCILIT; Scite; Semantic Scholar; Sherpa/RoMEO; TDNet; Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb; WanFang Data; WorldCat (OCLC); X-MOL.

Copyright: © 2024, Younes Ferdj. **Publisher:** John Paul II University in Białá Podlaska, Poland.

Introduction

The productive capacities of the industry in a region is the main element driving local economic development (Ferdj, Djeflat, 2024). The industrial sector is the central element around which the national economy is built. Industry plays the role of a growth engine and a cornerstone in the economy's future (OECD, 2020). This involves not only transformation, but also an increase in productive skills within the region to meet domestic market demands (Ferdj, 2024a). However, regional attractiveness has become a crucial issue in economic policy in recent years (World Bank, 2022). Additionally, questions have arisen about the ability of regions to accommodate companies, whether they are of local or foreign capital, in recent times (El Aouami, Louhmadi, 2021).

An industrial zone provides an ideal setting for establishing companies in terms of its land base and the various amenities offered (Tazibt, 2003), established and managed by public authorities, providing necessary infrastructure for companies. The location of industries is influenced by traditional factors such as the proximity to a mine and the proximity to industrial ports (Ferdj, 2024b), as well as modern factors distributed according to the characteristics of companies and territories. Among the characteristics of establishments, two are particularly interesting: the size and branch of activity (Basak, Momtaz, Gaston, T.F., Dey, 2023).

In the context of our country, facing new competitiveness challenges, Algeria has engaged in the implementation of sectoral policies, notably industrial policies aimed at creating and supporting industrial zones and business areas. (It is through the National Territorial Development Plan (SNAT, 2025; 2030) that the State defines its major territorial project aimed at restoring the strength and attractiveness of the region in all its components). This aims to create an ecosystem conducive to exchange, knowledge transfer, innovation, and the production of added value at the local and national levels (Djeflat, 2007). This desire to revitalize the Algerian economy has been demonstrated through the adoption of various plans (Ferdj, 2024b).

The industrial sector is often considered the driving force of the Algerian economy, largely due to the legacy of the industrialization model adopted after independence in 1962. As part of its development plans, Algeria opted for a state-led industrialization model, aiming to diversify the economy and reduce its dependence on natural resources, particularly hydrocarbons. This model, inspired by socialist ideals, encouraged the creation of large public enterprises in key sectors such as steel, petrochemicals, and heavy manufacturing industries (Ferdj, Amghar, 2023).

Wstęp

Zdolności produkcyjne przemysłu w regionie są głównym elementem napędzającym lokalny rozwój gospodarczy (Ferdj, Djeflat, 2024). Sektor przemysłowy jest centralnym elementem, wokół którego zbudowana jest krajowa gospodarka. Przemysł odgrywa rolę motoru wzrostu i fundamentu przyszłości gospodarki (OECD, 2020). Wiąże się to nie tylko z transformacją, ale także ze wzrostem umiejętności produkcyjnych w regionie, aby sprostać wymaganiom rynku krajowego (Ferdj, 2024a). Atrakcyjność regionalna stała się w ostatnich latach kluczową kwestią w polityce gospodarczej (Bank Światowy, 2022). Ponadto w ostatnim czasie pojawiły się pytania o zdolność regionów do przyjmowania przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy mają one kapitał lokalny, czy zagraniczny (El Aouami, Louhmadi, 2021).

Strefa przemysłowa zapewnia idealne warunki do zakładania firm ze względu na bazę gruntową i różnorodne udogodnienia (Tazibt, 2003), jest tworzona i zarządzana przez władze publiczne, zapewniając niezbędną infrastrukturę dla firm. Na lokalizację przemysłu wpływają zarówno tradycyjne czynniki, takie jak bliskość kopalni i portów przemysłowych (Ferdj, 2024b), jak i nowoczesne czynniki, rozkładające się zgodnie z charakterystyką przedsiębiorstw i terytoriów. Spośród cech przedsiębiorstw dwie są szczególnie interesujące: wielkość i branża działalności (Basak, Momtaz, Gaston, T.F., Dey, 2023).

W kontekście naszego kraju, stojącego w obliczu nowych wyzwań związanych z konkurencyjnością, Algieria zaangażowała się we wdrażanie polityk sektorowych, w szczególności polityk przemysłowych mających na celu tworzenie i wspieranie stref przemysłowych i obszarów biznesowych. (Państwo określa swój główny projekt terytorialny w Krajowym Planie Rozwoju Terytorialnego (SNAT, 2025; 2030), którego celem jest przywrócenie siły i atrakcyjności regionu we wszystkich jego komponentach). Celem tego jest stworzenie ekosystemu sprzyjającego wymianie, transferowi wiedzy, innowacjom i wytwarzaniu wartości dodanej na poziomie lokalnym i krajowym (Djeflat, 2007). Dążenie do ożywienia gospodarki algierskiej znalazło odzwierciedlenie w przyjęciu różnych planów (Ferdj, 2024b).

Sektor przemysłowy jest często uważany za siłę napędową algierskiej gospodarki, głównie ze względu na dziedzictwo modelu industrializacji przyjętego po uzyskaniu niepodległości w 1962 roku. W ramach swoich planów rozwoju Algieria zdecydowała się na państwowy model industrializacji, mający na celu dywersyfikację gospodarki i zmniejszenie jej zależności od zasobów naturalnych, w szczególności węglowodorów. Model ten, inspirowany ideałami socjalistycznymi, zachęcał do tworzenia dużych

Although this process has experienced ups and downs, the industrial sector remains crucial for economic development and employment in Algeria (Ferdj, Bellhimer, 2018). An example of an industrial zone is Rouiba-Reghaïa, located in the Algiers region of Algeria. This zone brings together several manufacturing and industrial companies operating in various sectors such as automotive, metallurgy, and agri-food. It constitutes an important industrial hub, contributing to local job creation and the region's economic growth.

Another example of an industrial zone in Algeria is Bellara, located in the Wilaya of Jijel in the northeast of the country. This zone is home to the Bellara steel complex, a strategic project for the steel industry in Algeria. This complex, developed in partnership with international companies, aims to meet the growing steel demand in the Algerian market while reducing imports, thereby boosting the regional economy by creating jobs and stimulating local activities (Ferdj, 2020). In terms of territorial attractiveness, the region of Sidi Abdellah, near Algiers, is a good example. This technological and industrial zone was designed to attract companies operating in high-value sectors, such as information technology. With its modern infrastructure, fiscal incentives, and proximity to the capital, Sidi Abdellah seeks to attract foreign and local investments, thereby strengthening its role in regional and national economic development (Hamadi, Ferdj, Datoussaid, 2020).

Given the sustainable development of territories characterized by the convergence of economic, social, cultural, and environmental objectives, our objective in this work is to question the impact of industrial zones on local attractiveness and competitiveness in the territory of the Blida province. In this context, our article will focus on the following questions. What are the impacts of industrial zones on the attractiveness and dynamics of regions in Algeria, especially in Blida? What are the stakes of industrial zones in local/territorial development in Algeria?

In this framework, we attempt to study the relationship between an industrial zone and territorial attractiveness and competitiveness. Local industrial dynamics in Algeria, particularly in the Blida province, due to the existence of industrial zones in this region, provide adequate conditions for the productive expansion of industrial enterprises and thus opportunities for territorial economic development (Ghomari, 2020).

This study is based on the findings of research conducted through a quantitative statistical survey among a sample of 110 Small and medium-sized enterprises (SMEs), located in various industrial zones of the Blida province (Ferdj, 2021; 2022). To achieve this, the first section will shed light on the concepts and literature review surrounding territorial logic between

przedsiębiorstw publicznych w kluczowych sektorach, takich jak przemysł stalowy, petrochemiczny i ciężki przemysł wytwórczy (Ferdj, Amghar, 2023). Choć proces ten doświadczył wznoszeń i upadków, sektor przemysłowy nadal odgrywa kluczową rolę w rozwoju gospodarczym i zatrudnieniu w Algierii (Ferdj, Bellhimer, 2018). Przykładem strefy przemysłowej jest Rouiba-Reghaïa, zlokalizowana w regionie Algieru w Algierii. Strefa ta skupia kilka firm produkcyjnych i przemysłowych działających w różnych sektorach, takich jak motoryzacja, metalurgia i rolnictwo spożywcze. Stanowi ważny ośrodek przemysłowy, przyczyniając się do tworzenia lokalnych miejsc pracy i wzrostu gospodarczego regionu.

Innym przykładem strefy przemysłowej w Algierii jest Bellara, zlokalizowana w Jijel w północno-wschodniej części kraju. W strefie tej znajduje się kompleks stalowy Bellara, strategiczny projekt dla przemysłu stalowego w Algierii. Kompleks ten, opracowany we współpracy z międzynarodowymi firmami, ma na celu zaspokojenie rosnącego popytu na stal na rynku algierskim przy jednoczesnym ograniczeniu importu, a tym samym pobudzenie regionalnej gospodarki poprzez tworzenie miejsc pracy i stymulowanie lokalnej działalności (Ferdj, 2020). Pod względem atrakcyjności terytorialnej dobrym przykładem jest region Sidi Abdellah w pobliżu Algieru. Ta strefa technologiczno-przemysłowa została zaprojektowana w celu przyciągnięcia firm działających w sektorach o wysokiej wartości, takich jak technologie informacyjne. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze, zachętom podatkowym i bliskości stolicy, Sidi Abdellah stara się przyciągać zagraniczne i lokalne inwestycje, wzmacniając tym samym swoją rolę w regionalnym i krajowym rozwoju gospodarczym (Hamadi, Ferdj, Datoussaid, 2020).

Biorąc pod uwagę zrównoważony rozwój obszarów charakteryzujących się zbieżnością celów gospodarczych, społecznych, kulturowych i środowiskowych, naszym celem w tej pracy jest zbadanie wpływu stref przemysłowych na lokalną atrakcyjność i konkurencyjność na terytorium prowincji Blida. W tym kontekście nasz artykuł skupi się na następujących pytaniach. Jaki jest wpływ stref przemysłowych na atrakcyjność i dynamikę regionów w Algierii, zwłaszcza w Blidzie? Jaka jest rola stref przemysłowych w rozwoju lokalnym/terytorialnym w Algierii?

W tym kontekście podejmujemy próbę zbadania związku między strefą przemysłową a atrakcyjnością i konkurencyjnością terytorialną. Lokalna dynamika przemysłu w Algierii, szczególnie w prowincji Blida, ze względu na istnienie w tym regionie stref przemysłowych, zapewnia odpowiednie warunki do produktywnej ekspansji przedsiębiorstw przemysłowych, a tym samym szanse na terytorialny rozwój gospodarczy (Ghomari, 2020).

attractiveness and territorial competitiveness. The second section will address the context of territorial economic development policy in Algeria, with a focus on the establishment of industrial zones and business areas. Finally, the last exploratory section will focus on an analysis of our statistical survey regarding the impact of industrial zones on the attractiveness and local dynamics of companies, exploring the roles and evaluating their effects in the specific case of the Blida region.

Literature review

Industrial zone: objectives and conceptual analysis

An industrial zone (IZ) is a “planned and developed area in accordance with an overall plan and intended to be used by a group of industrial enterprises” (Staley, Morse, 1975). An IZ is a set of specially developed and equipped lands initiated by a typically public project owner to accommodate industrial activities (Tazibt, 2003). Historically, industrial zones or business areas (BA) emerged in the early 19th century in Europe and America as urban and architectural solutions designed to protect urban life from the various problems caused by the industrialization process. In the context of developing countries, IZs are then created to address recurring problems of underdevelopment, unemployment, and poverty.

The first planned industrial zones appeared in 1900 in Great Britain (Trafford Park). An industrial zone is designed for industrial development, often consisting of heavy industry and is typically located on the outskirts of a city. Industrial zones, also known as industrial parks or estates, are areas described and planned for industrial development. Industrial zones are usually situated outside or on the outskirts of the central residential area of the city and are characterized by access to transport, including roads and railways. Therefore, industrial zones can be found near or connected to multiple modes of transport, including ports, highways, airports, and railways (Chaif, 2010): 1) An industrial zone is a collection of specially developed and equipped lands initiated by a typically public project owner to accommodate industrial activities. 2) An industrial zone consists of large plots of land and primarily hosts companies engaged in industrial production, construction, or commerce.

Niniejsze badanie opiera się na wynikach badań przeprowadzonych za pomocą ilościowego badania statystycznego na próbie 110 małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) zlokalizowanych w różnych strefach przemysłowych prowincji Blida (Ferdj, 2021; 2022). Aby to osiągnąć, w pierwszej części przyjrzymy się koncepcjom i przeglądowi literatury dotyczącej logiki terytorialnej pomiędzy atrakcyjnością a konkurencyjnością terytorialną. W drugiej części omówiony zostanie kontekst polityki terytorialnego rozwoju gospodarczego w Algierii, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia stref przemysłowych i obszarów biznesowych. Ostatnia część eksploracyjna skupi się na analizie naszego badania statystycznego dotyczącego wpływu stref przemysłowych na atrakcyjność i lokalną dynamikę przedsiębiorstw, badając ich rolę i oceniając ich skutki w konkretnym przypadku regionu Blida.

Przegląd literatury

Strefa przemysłowa: cele i analiza koncepcyjna

Strefa przemysłowa (SP) to „obszar zaplanowany i rozwinięty zgodnie z ogólnym planem i przeznaczony do użytkowania przez grupę przedsiębiorstw przemysłowych” (Staley, Morse, 1975). SP to zespół specjalnie przygotowanych i wyposażonych terenów, utworzonych zazwyczaj przez publicznego właściciela projektu w celu dostosowania ich do działalności przemysłowej (Tazibt, 2003). Historycznie rzecz biorąc, strefy przemysłowe lub obszary biznesowe (OB) pojawiły się na początku XIX wieku w Europie i Ameryce jako rozwiązania urbanistyczne i architektoniczne mające na celu ochronę życia miejskiego przed różnymi problemami spowodowanymi procesem industrializacji. W kontekście krajów rozwijających się strefy przemysłowe są tworzone w celu rozwiązania powtarzających się problemów zacofania, bezrobocia i ubóstwa.

Pierwsze planowane strefy przemysłowe pojawiły się w 1900 roku w Wielkiej Brytanii (Trafford Park). Strefa przemysłowa jest przeznaczona do rozwoju przemysłowego, często składającego się z przemysłu ciężkiego i zazwyczaj znajduje się na obrzeżach miasta. Strefy przemysłowe, znane również jako parki lub osiedla przemysłowe, to obszary przeznaczone pod zabudowę przemysłową. Strefy przemysłowe są zwykle zlokalizowane poza lub na obrzeżach centralnej części miasta i charakteryzują się dostępem do transportu, w tym dróg i kolei. Dlatego też strefy przemysłowe mogą znajdować się w pobliżu lub być połączone z wieloma środkami transportu, w tym portami, autostradami, lotniskami i liniami kolejowymi (Chaif, 2010): 1) Strefa przemysłowa to zbiór specjalnie przygotowanych i wyposażonych terenów, utworzonych zazwyczaj przez publicznego właściciela

projektu w celu dostosowania ich do działalności przemysłowej. 2) Strefa przemysłowa składa się z dużych działek i skupia głównie firmy zajmujące się produkcją przemysłową, budownictwem lub handlem.

The role of the industrial zones

Industrial parks are one of the most significant factors supporting positive economic development. An industrial park is based on a philosophy of integrating various functions (production and service functions). The role assigned to industrial zones was, therefore, one of accommodating businesses and jobs, for which the quantity, structure, and associated needs in terms of housing and transport had to be anticipated (Iskandarov, Borozdina, 2023). Thus, industrial zones are created to address recurring issues of underdevelopment, unemployment, and poverty (Chaif, 2010). The role of the zone can be summarized as follows:

1. Pre-existing developments and facilities serve as incentives for the creation of new establishments capable of adapting employment to demographic growth.
2. The zoning principle, which was the origin of the emergence of industrial zones, promotes the growth of cities by assigning each appropriate space its urban function, avoiding a mixture of functions for the community.
3. An effective tool for promoting regional economies, creating jobs, and addressing regional disparities.
4. Industrial zones offer significant economic advantages; the prior development and equipment of sites considerably reduce installation costs for industrialists and stimulate investments in secondary sectors.
5. Industrial zones also play a crucial role in the growth and development of infrastructure, especially in the transport sector.
6. Regarding the transport of raw materials or finished/semi-finished products, bulk shipments can be considered, significantly reducing costs.

Territorial dynamics: between attractiveness and competitiveness

In the era of globalization, the concept of territorial competitiveness is gaining increasing importance, especially in development policies. Camagni (2002) asserts that a "territory is considered competitive when it has a local regional advantage of a dynamic nature." Since then, the concept of regional competitiveness has become theoretically robust, not only because the

Rola stref przemysłowych

Parki przemysłowe są jednym z najważniejszych czynników wspierających pozytywny rozwój gospodarczy. Park przemysłowy opiera się na filozofii integracji różnych funkcji (produkcyjnych i usługowych). Rolą przypisywaną strefom przemysłowym było zatem zapewnienie dostępu do przedsiębiorstw i miejsc pracy, co wiązało się z koniecznością przewidzenia ilości, struktury i związanych z tym potrzeb w zakresie mieszkalnictwa i transportu (Iskandarov, Borozdina, 2023). Strefy przemysłowe są zatem tworzone w celu rozwiązania powtarzających się problemów zacofania gospodarczego, bezrobocia i ubóstwa (Chaif, 2010). Rolę strefy można podsumować następująco:

1. Wcześniej istniejące inwestycje i obiekty służą jako zachęta do tworzenia nowych zakładów zdolnych do dostosowania zatrudnienia do wzrostu demograficznego.
2. Zasada podziału na strefy, która była przyczyną powstawania stref przemysłowych, promuje rozwój miast poprzez przypisywanie każdej odpowiedniej przestrzeni odpowiedniej funkcji miejskiej, unikając w ten sposób mieszania się funkcji dla danej społeczności.
3. Skuteczne narzędzie promowania gospodarek regionalnych, tworzenia miejsc pracy i niwelowania różnic regionalnych.
4. Strefy przemysłowe oferują znaczące korzyści ekonomiczne; wcześniejsze zagospodarowanie i wyposażenie terenów znacznie obniża koszty instalacji dla przemysłowców i stymuluje inwestycje w sektorach drugorzędnych.
5. Strefy przemysłowe odgrywają również kluczową rolę we wzroście i rozwoju infrastruktury, zwłaszcza w sektorze transportu.
6. Jeśli chodzi o transport surowców lub gotowych/półproduktów, można rozważyć przesyłki masowe, co znacznie obniża koszty.

Dynamika terytorialna: między atrakcyjnością a konkurencyjnością

W dobie globalizacji koncepcja konkurencyjności terytorialnej zyskuje coraz większe znaczenie, zwłaszcza w polityce rozwoju. Camagni (2002) twierdzi, że „terytorium jest uważane za konkurencyjne, gdy ma lokalną przewagę regionalną o dynamicznym charakterze”. Od tego czasu koncepcja konkurencyjności regionalnej zyskała solidne podstawy, nie tylko dlatego,

territory provides competitive tools and instruments related to the environment but primarily because it plays a role in the processes of knowledge production (Edirisinghe, de Alwis, Wijayasundara, Hemali, 2024), interpretive codes and standards, cooperation models, and decision-making that innovative companies rely on (Camagni, 2002). Thus, the concept of competitiveness is now a term that strongly influences national and regional development policy debates (El Aouami, Louhmedi, 2021). Moreover, it is a complex concept originally concerning businesses and is subsequently applied to nations and regions. For a business, competitiveness primarily means its ability to face competition (Kuchiki, 2023). For a region or country, it cannot denote the same thing; as P. Krugman (1994) states, "only an increase in productivity allows for increasing a nation's wealth"; it is the sole convincing measure of a territory's economic performance.

The definition of regional competitiveness has evolved from an explanation, a concept based on external exchanges, to a goal and purpose of improving the standard of living and social well-being. The Lisbon European Council (2000) states that the competitiveness of a nation or territory has become "the ability to sustainably improve the standard of living of its inhabitants and provide them with a high level of employment and social cohesion".

Economists and researchers exercise caution in applying this concept to national economies. The OECD (1996) considers that "competitiveness refers to the ability of businesses, industries, regions, nations, or supranational entities to sustainably generate a relatively high income and employment while being and remaining exposed to international competition".

Additionally, a region can become competitive if it can face market competition while ensuring environmental, economic, social, and cultural sustainability based on principles of inter-regional networks; this competitiveness can be approached through four aspects. The first, of an economic nature, is based on the principle of enhancing the specific assets or advantages of the region concerned and maximizing local territorial added value. The second, of an environmental nature, is based on the principle of enhancing a specific environment while ensuring the protection and renewal of natural and heritage resources. The third, of a social nature, aims at a shared conception of projects and a compromise between different institutional levels (Ferdj, 2024c). The fourth is the positioning dimension in the global context, determined by the actors' ability to find their position relative to other regions.

The concept of regional attractiveness takes on its meaning in the context of the globalization of the economy. The term, therefore, refers to new ways of thinking about international economics, the flows of

że terytorium zapewnia konkurencyjne narzędzia i instrumenty związane ze środowiskiem, ale przede wszystkim dlatego, że odgrywa rolę w procesach produkcji wiedzy (Edirisinghe, de Alwis, Wijayasundara, Hemali, 2024), kodeksach interpretacyjnych i standardach, modelach współpracy i podejmowaniu decyzji, na których opierają się innowacyjne firmy (Camagni, 2002). Koncepcja konkurencyjności jest zatem obecnie terminem, który w znacznym stopniu wpływa na debaty na temat polityki rozwoju krajowego i regionalnego (El Aouami, Louhmedi, 2021). Co więcej, jest to złożona koncepcja, która pierwotnie dotyczyła przedsiębiorstw, a następnie została zastosowana do narodów i regionów. Dla firmy konkurencyjność oznacza przede wszystkim jej zdolność do stawienia czoła konkurencji (Kuchiki, 2023). Dla regionu lub kraju nie może oznaczać tego samego; jak stwierdza P. Krugman (1994), „tylko wzrost produktywności pozwala na zwiększenie bogactwa narodu”; jest to jedyna przekonująca miara wyników gospodarczych danego terytorium.

Definicja konkurencyjności regionalnej ewoluowała od wyjaśnienia, koncepcji opartej na wymianie zewnętrznej, do celu poprawy standardu życia i dobrobytu społecznego. Rada Europejska w Lizbonie (2000) stwierdza, że konkurencyjność narodu lub terytorium stała się „zdolnością do trwałego podnoszenia poziomu życia jego mieszkańców i zapewnienia im wysokiego poziomu zatrudnienia i spójności społecznej”.

Ekonomiści i badacze zachowują ostrożność w stosowaniu tej koncepcji w gospodarkach narodowych. OECD (1996) uważa, że „konkurencyjność odnosi się do zdolności przedsiębiorstw, branż, regionów, narodów lub podmiotów ponadnarodowych do trwałego generowania stosunkowo wysokiego dochodu i zatrudnienia, będąc i pozostając narażonym na międzynarodową konkurencję”.

Ponadto, region może stać się konkurencyjny, jeśli może sprostać konkurencji rynkowej, zapewniając jednocześnie zrównoważony rozwój środowiskowy, gospodarczy, społeczny i kulturowy w oparciu o zasady sieci międzyregionalnych; konkurencyjność tę można rozpatrywać w czterech aspektach. Pierwszy z nich, o charakterze gospodarczym, opiera się na zasadzie wzmacniania specyficznych atutów lub zalet danego regionu i maksymalizacji lokalnej terytorialnej wartości dodanej. Drugi, o charakterze środowiskowym, opiera się na zasadzie poprawy określonego środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony i odnowy zasobów naturalnych i dziedzictwa. Trzeci, o charakterze społecznym, ma na celu wspólną koncepcję projektów i kompromis między różnymi poziomami instytucjonalnymi (Ferdj, 2024c). Czwarty to wymiar pozycjonowania w kontekście globalnym, określony przez zdolność podmiotów do znalezienia swojej

activities and capital, and investments. Attractiveness can be defined as “the ability of a territory to offer conditions that convince actors to locate their activities there rather than elsewhere” (Hatem, 2004) or as “the ability to attract qualified labour and skills as a means to promote economic development and urban regeneration” (OECD, 2005).

According to Pierre Veltz (2004), attractiveness is a complex concept that applies to territories, considering the interaction between three elements: 1) industrial globalization alongside financial globalization in a world of increasingly transnational production and exchanges. 2) urbanization (economical polarization). 3) the organizational mode of firms.

According to Khattabi (2012), attractiveness is seen as “the ability to attract and retain businesses from outside the region, as well as to attract and retain talent, to promote and stimulate the creation and growth of endogenous businesses, and to be perceived as a centre of expertise in various economic sectors.”

Attractiveness must be considered in its overall dimension, approached in its economic, demographic, social, cultural, and environmental aspects. According to Poirot and Gérardin, attractiveness is viewed “as the ability of a territory to be chosen by an actor as a location (temporary or permanent) for all or part of its activities; this perceived attractiveness involves only individuals, individuals, households, or teams, for example, the management teams of a company or a public administration” (Poirot, Gérardin, 2010).

In this regard, a region is considered attractive only if it can attract businesses and capital for productive purposes and populations for residential purposes. In another sense, a region is attractive if it allows businesses to access exploitable resources, reliable infrastructure, qualified and productive workforce, and technologies and public services (Jóźwiak, Sieg, Posadzińska, 2022). Therefore, a region is attractive not only because it possesses natural and/or created assets but also because it is expected to energize and project them into the future, thus ensuring the sustainability of its attractiveness.

The attractiveness of a territory has some characteristics. First, there are the actors subject to the attraction of regions. There is the possibility that two types of actors can be attracted to a region: firstly, individual residents, and secondly, the leaders or management teams of organizations (businesses, or administration...) that invest in the territory and create jobs. *Attraction for households and individuals*: i.e., on individuals (households and individuals) results in a lasting or temporary residential location. *Attraction on investors*: here, attraction applies either to businesses already established that expand their facilities or create new ones, or to businesses from outside the territory.

pozycji w stosunku do innych regionów.

Pojęcie atrakcyjności regionalnej nabiera znaczenia w kontekście globalizacji gospodarki. Termin ten odnosi się zatem do nowych sposobów myślenia o ekonomii międzynarodowej, przepływach działalności i kapitału oraz inwestycjach. Atrakcyjność można zdefiniować jako „zdolność danego terytorium do oferowania warunków, które przekonują podmioty do ulokowania swojej działalności właśnie tam, a nie gdzie indziej” (Hatem, 2004) lub jako „zdolność do przyciągania wykwalifikowanej siły roboczej i umiejętności jako środka promowania rozwoju gospodarczego i rewitalizacji miast” (OECD, 2005).

Według Pierre’a Veltza (2004) atrakcyjność jest złożoną koncepcją, która ma zastosowanie do terytoriów, biorąc pod uwagę interakcję między trzema elementami: 1) globalizacja przemysłowa wraz z globalizacją finansową w świecie coraz bardziej ponadnarodowej produkcji i wymiany. 2) urbanizacja (polaryzacja ekonomiczna). 3) tryb organizacyjny firm.

Według Khattabi (2012) atrakcyjność jest postrzegana jako „zdolność do przyciągania i zatrzymywania firm spoza regionu, a także do przyciągania i zatrzymywania talentów, promowania i stymulowania tworzenia i rozwoju firm endogenicznych oraz bycia postrzeganym jako centrum wiedzy specjalistycznej w różnych sektorach gospodarki”.

Atrakcyjność musi być rozpatrywana w jej ogólnym wymiarze, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, demograficznych, społecznych, kulturowych i środowiskowych. Według Poirota i Gérardina atrakcyjność jest postrzegana „jako zdolność danego terytorium do bycia wybranym przez podmiot jako lokalizacja (tymczasowa lub stała) dla całości lub części jego działalności; ta postrzegana atrakcyjność dotyczy wyłącznie jednostek, osób, gospodarstw domowych lub zespołów, na przykład zespołów zarządzających przedsiębiorstwem lub administracją publiczną” (Poirot, Gérardin, 2010).

Pod tym względem region jest uważany za atrakcyjny tylko wtedy, gdy może przyciągać przedsiębiorstwa i kapitał do celów produkcyjnych oraz ludność do celów mieszkaniowych. Innymi słowy, region jest atrakcyjny, jeśli umożliwia firmom dostęp do możliwych do wykorzystania zasobów, niezawodnej infrastruktury, wykwalifikowanej i produktywnej siły roboczej oraz technologii i usług publicznych (Jóźwiak, Sieg, Posadzińska, 2022). Region jest atrakcyjny nie tylko dlatego, że posiada naturalne i/lub stworzone aktywa, ale także dlatego, że oczekuje się, że będzie je energetyzować i projektować w przyszłości, zapewniając w ten sposób trwałość swojej atrakcyjności.

Atrakcyjność terytorium ma pewne cechy. Po pierwsze, istnieją podmioty podlegające przyciąganiu regionów. Istnieje możliwość, że dwa rodzaje pod-

miotów mogą zostać przyciągnięte do regionu: po pierwsze, indywidualni mieszkańcy, a po drugie, liderzy lub zespoły zarządzające organizacjami (przedsiębiorstwami lub administracją...), które inwestują na danym terytorium i tworzą miejsca pracy. *Przyciąganie gospodarstw domowych i osób fizycznych*: tj. osób fizycznych (gospodarstw domowych i osób fizycznych), skutkuje trwałym lub tymczasowym miejscem zamieszkania. *Przyciąganie inwestorów*: w tym przypadku przyciąganie dotyczy zarówno firm już istniejących, które rozbudowują swoje obiekty lub tworzą nowe, jak i firm spoza terytorium.

Methodological approach

Research setting: Blida province centre of Algeria

The Blida Province, covering an area of 1482.8 square kilometres, is located in the northern part of the country. The provincial capital is situated 50 km west of the capital, Algiers. Blida Province has an agricultural area of 66,280 hectares, encompassing the vast fertile plains of Mitidja, which represents 44.28% of the total area. Blida is characterized by specific industrial sectors primarily based on agri-food industry, construction, textiles, wood, tobacco, and metal electronic industry. Despite being primarily an agricultural region, the Blida Province has achieved significant industrial development over the past 20 years, especially in the private sector, including the establishment of industrial and activity zones that have facilitated the gradual establishment of industrial units. The public industrial fabric of the province is reinforced by private industrial activity, totalling 5,136 production units employing nearly 40,810 workers. There is a considerable number of units employing up to 1,000 people, and their dynamism and the quality of production are increasingly making them known in the national market (Ferdj, 2020).

The Province of Blida has three (3) industrial zones and six (6) business zones, distributed across the territory of the province as follows (Table 1).

Podejście metodologiczne

Otoczenie badawcze: Centrum prowincji Blida w Algierii

Prowincja Blida, obejmująca obszar 1482,8 kilometrów kwadratowych, znajduje się w północnej części kraju. Stolica prowincji znajduje się 50 km na zachód od stolicy, Algieru. Prowincja Blida ma obszar rolniczy o powierzchni 66 280 hektarów, obejmujący rozległe żyzne równiny Mitidja, co stanowi 44,28% całkowitej powierzchni. Blida charakteryzuje się występowaniem określonych sektorów przemysłu, głównie opartych na przemyśle rolno-spożywczym, budowlanym, tekstylnym, drzewnym, tytoniowym i metalowym oraz przemyśle elektronicznym. Mimo że prowincja Blida jest przede wszystkim regionem rolniczym, w ciągu ostatnich 20 lat nastąpił znaczny rozwój przemysłu, zwłaszcza w sektorze prywatnym, co obejmuje utworzenie stref przemysłowych i stref aktywności, które ułatwiły stopniowe powstawanie jednostek przemysłowych. Publiczną tkankę przemysłową prowincji wzmacnia działalność przemysłu prywatnego, obejmującego łącznie 5136 jednostek produkcyjnych zatrudniających blisko 40 810 pracowników. Istnieje znaczna liczba jednostek produkcyjnych, które są one coraz bardziej znane na rynku krajowym (Ferdj, 2020).

Prowincja Blida posiada trzy (3) strefy przemysłowe i sześć (6) stref biznesowych, rozmieszczonych na terytorium prowincji w następujący sposób (Tabela 1).

Table 1. Industrial and Business Zones in the Wilaya of Blida (as of 12/31/2019)**Tabela 1.** Strefy przemysłowe i biznesowe w Wilaya w prowincji Blida (stan na 31.12.2019)

Type of Zones / Typ stref		Municipalities / Gminy	Area of the Zone (Ha) / Obszar strefy (ha)	Transferable Area of the Zone (Ha) / Przenoszalny-obszar strefy (ha)	Number of Lots / Liczba działek	Number of Unoccupied Allocated Lots / Liczba niezajętych przydzielonych działek
Industrial Zones / Strefy przemysłowe	Ben Boulaid Site (I)	Blida	101 Ha / ha, 77 Ares / akrów / akrów	89 Ha / ha, 78 Ares / akrów / akrów	81	2
	Ben Boulaid extension Site (II)	Blida	52 Ha / ha	42 Ha / ha, 66 Ares / akrów	83	1
	Ouled Yaich	Ouled Yaich	34 Ha / ha	27 Ha / ha, 10 Ares / akrów	62	0
Activity Zones / Strefy aktywności	Kaf el Hmam	Ouled Yaich	02 Ha / ha 50 Ares / akrów	01 Ha / ha 92 Ares / akrów	16	0
	Ain Romana	Mouzaia	10 Ha / ha 60 Ares / akrów	09 Ha / ha 16 Ares / akrów	44	7
	Beni Mered (A)	Beni Mered	02 Ha / ha 19 Ares / akrów	01 Ha / ha 77 Ares / akrów	32	0
	Beni Mered (B)	Beni Mered	08 Ha / ha 72 Ares / akrów	06 Ha / ha 09 Ares / akrów	58	15
	Bouinane	Bouinane	15 Ha / ha 25 Ares / akrów	14 Ha / ha 68 Ares / akrów	145	0
	Atlas	Blida	18 Ha / ha	11 Ha / ha 77 Ares / akrów	69	6
Total / Łącznie			245 Ha / ha 09 Ares	/	590	31

Source: Own elaboration, based on data from ANIREF, 2019, Blida.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ANIREF, 2019, Blida.

The most dynamic industrial zones in the Blida Province, according to the Directorate of Industry and Mines of the province, are in two urban areas: Blida and Ouled Yaich, covering a total area of 196 hectares with 226 lots in operation and only 3 lots unused. These three industrial zones were created by Decree No. 01403 dated 22/07/1976 from the Ministry of Housing and Urbanism. As for the activity zones, they are located in six areas: Ouled Yaich, Mouzaia (Ain Roumana), Beni Mered (A and B), Bouinane, and Blida, covering a total area of 40 hectares with 364 lots in operation. These activity zones have been established by local authorities (Land Agency of the Blida Province) with support from the State (Table 1). They serve as a tool for regional attractiveness, as they are capable of hosting investment projects that can contribute to local development and the promotion of the region's natural and human resources.

Najbardziej dynamiczne strefy przemysłowe w prowincji Blida, według Dyrekcji Przemysłu i Kopalń prowincji, znajdują się w dwóch obszarach miejskich: Blida i Ouled Yaich, obejmujące łączną powierzchnię 196 hektarów, z 226 działkami w użyciu i tylko 3 działkami niewykorzystanymi. Te trzy strefy przemysłowe zostały utworzone na mocy dekretu nr 01403 z dnia 22.07.1976 r. wydanego przez Ministerstwo Mieszkalnictwa i Urbanistyki. Jeśli chodzi o strefy aktywności, znajdują się one w sześciu obszarach: Ouled Yaich, Mouzaia (Ain Roumana), Beni Mered (A i B), Bouinane i Blida, o łącznej powierzchni 40 hektarów z 364 działkami. Strefy aktywności zostały ustanowione przez władze lokalne (Agencję Gruntów Prowincji Blida) przy wsparciu państwa (Tabela 1). Stanowią narzędzie podnoszenia atrakcyjności regionu, gdyż mogą być miejscem realizacji projektów inwestycyjnych, które mogą przyczynić się do rozwoju lokalnego oraz promocji zasobów naturalnych i ludzkich regionu.

Methodology design

This work also relies on a quantitative statistical survey through a questionnaire with a sample of 110 companies (SMEs) located in the various industrial zones and activity zones within Blida Province. For the selected survey method, we opted for the empirical survey method known as "quotas" (Ferdj, Hamadi, 2024). This is a sampling method that aims to ensure the representativeness of a sample by assigning it a structure like that of the population. Descriptive data analysis and exploratory analysis were conducted using SPSS 24 software and Excel version 2019. We chose to conduct a bivariate study to elucidate and quantify the range of values associated with each variable employed in our investigation. Employing a descriptive analysis, we sought to assess the significance of each item presented in our questionnaire, yielding the results outlined below.

Results and exploratory analysis

Reasons for choosing the industrial zones

The following graph shows that the choice of industrial zone is mainly motivated by the proximity of entrepreneurs to their family homes, accounting for 75.5% of the surveyed entrepreneurs. It can be inferred that a sense of belonging to a region appears to be a determining factor in the choice of business location. This may even justify entrepreneurs considering transportation and location costs (pecuniary externality). Another determining factor in the choice of territory is the availability of raw materials, accounting for 73.6%, which is understandable given the agricultural nature of the region. In third place, we find the availability of inputs (suppliers) at 71.8%, followed by the availability of land at 69%. The availability of inputs and industrial land provides companies with a certain flexibility and cost reduction, giving them a competitive advantage over other players located in other regions of the country. Finally, we find the availability of qualified labour and tax incentives, at only 30.9% and 28.2% respectively (Figure 1).

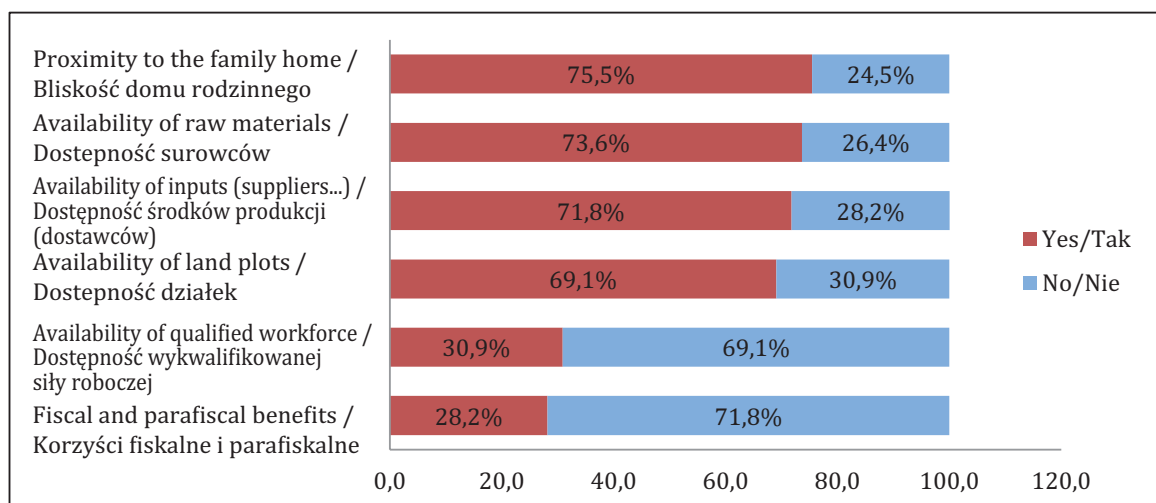
Projekt metodyki

W pracy wykorzystano również ilościowe badanie statystyczne przeprowadzone za pomocą kwestionariusza z udziałem próby 110 przedsiębiorstw (MŚP) zlokalizowanych w różnych strefach przemysłowych i strefach aktywności w prowincji Blida. W przypadku wybranej metody badania zdecydowaliśmy się na empiryczną metodę badania znaną jako „kwota” (Ferdj, Hamadi, 2024). Jest to metoda doboru próby, która ma na celu zapewnienie reprezentatywności próby poprzez przypisanie jej struktury podobnej do struktury populacji. Analizę danych opisowych i analizę eksploracyjną przeprowadzono przy użyciu oprogramowania SPSS 24 i programu Excel w wersji 2019. Postanowiliśmy przeprowadzić badanie dwuwymiarowe, aby wyjaśnić i określić ilościowo zakres wartości powiązanych z każdą zmienną wykorzystaną w naszym badaniu. Stosując analizę opisową, staraliśmy się ocenić znaczenie każdego elementu przedstawionego w naszym kwestionariuszu, uzyskując wyniki przedstawione poniżej.

Wyniki i analiza eksploracyjna

Powody wyboru stref przemysłowych

Z poniższego rysunku wynika, że o wyborze strefy przemysłowej decydują przede wszystkim przedsiębiorcy ze względu na bliskość swoich domów rodzinnych. Taką motywację podało 75,5% ankietowanych przedsiębiorców. Można wywnioskować, że poczucie przynależności do regionu wydaje się być czynnikiem decydującym o wyborze lokalizacji firmy. Może to nawet uzasadniać uwzględnienie przez przedsiębiorców kosztów transportu i lokalizacji (zewnętrzne koszty pieniężne). Innym czynnikiem decydującym o wyborze danego terytorium jest dostępność surowców, stanowiąca 73,6%, co jest zrozumiałe, biorąc pod uwagę rolniczy charakter regionu. Na trzecim miejscu znajduje się dostępność środków produkcji (dostawców) na poziomie 71,8%, a następnie dostępność gruntów na poziomie 69%. Dostępność surowców i gruntów przemysłowych zapewnia firmom pewną elastyczność i redukcję kosztów, dając im przewagę konkurencyjną nad innymi podmiotami zlokalizowanymi w innych regionach kraju. Wreszcie, dostępność wykwalifikowanej siły roboczej i zachęt podatkowych wynosi odpowiednio tylko 30,9% i 28,2% (Rysunek 1).

Figure 1. Reasons for the choice of industrial zones

Rysunek 1. Powody wyboru stref przemysłowych

Source: Compiled from data field survey.

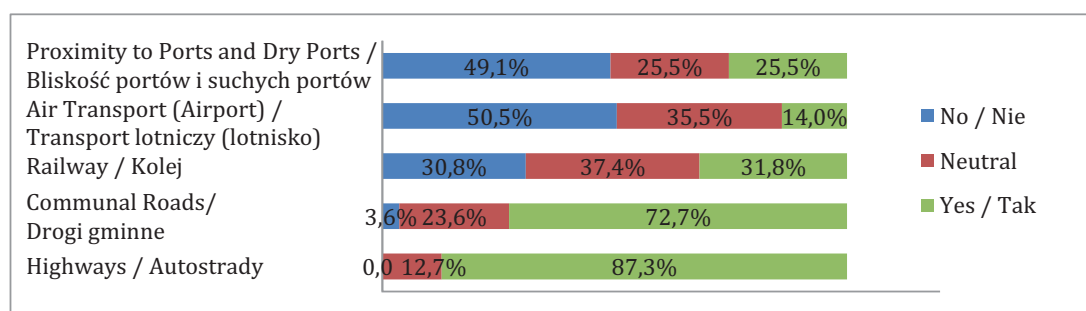
Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

Territorial attractiveness through industrial zones

Regarding road and transportation infrastructure, the surveyed companies express high satisfaction with highways (87.3%) and local roads (72.7%), but dissatisfaction with other means of transport, especially air and maritime transport. This results in an overall dissatisfaction of 50.5% and 49.1%, with only 14% satisfied with air transport and 25.5% satisfied with ports and dry ports (Figure 2).

Atrakcyjność terytorialna dzięki strefom przemysłowym

W kontekście infrastruktury drogowej i transportowej ankietowane przedsiębiorstwa wyrażają duże zadowolenie z autostrad (87,3%) i dróg lokalnych (72,7%), natomiast niezadowolenie z pozostałych środków transportu, zwłaszcza transportu lotniczego i morskiego. Skutkuje to ogólnym niezadowoleniem na poziomie 50,5% i 49,1%, przy czym tylko 14% jest zadowolonych z transportu lotniczego, a 25,5% z portów i suchych portów (Rysunek 2).

Figure 2. Basic Infrastructure and transportation

Rysunek 2. Podstawowa infrastruktura i transport

Source: Compiled from data field survey.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

For road transport, the efforts made by the government since the early 2000s for the construction of the East-West highway and the development of road infrastructure are noteworthy. The East-West highway, penetrating a key axis of the Blida province, allows businesses located in the studied industrial zones to have flexibility in road transport to ensure

W przypadku transportu drogowego na uwagę zasługują wysiłki podejmowane przez rząd od początku XXI wieku na rzecz budowy autostrady Wschód-Zachód i rozwoju infrastruktury drogowej. Autostrada Wschód-Zachód, przecinająca kluczową oś prowincji Blida, umożliwia przedsiębiorstwom zlokalizowanym w badanych strefach przemysłowych

and secure their deliveries or supplies. The availability of this highway enables different stakeholders to reduce distances (compared to the port or airport of Algiers), saving time and costs. Similarly, the results show that the railway is poorly appreciated, with a dissatisfaction rate of 30.8%, and 37.4% expressed their appreciation, with only 31.8% being satisfied. The railway is a more significant means of transport for businesses (either downline or upline) and provides flexibility in inventory management. The lack of railway transport in the studied zones is a major hindrance to the development of regions and activity zones. Although the Blida province is connected by the railway network, the industrial and activity zones are not yet connected to the railway network.

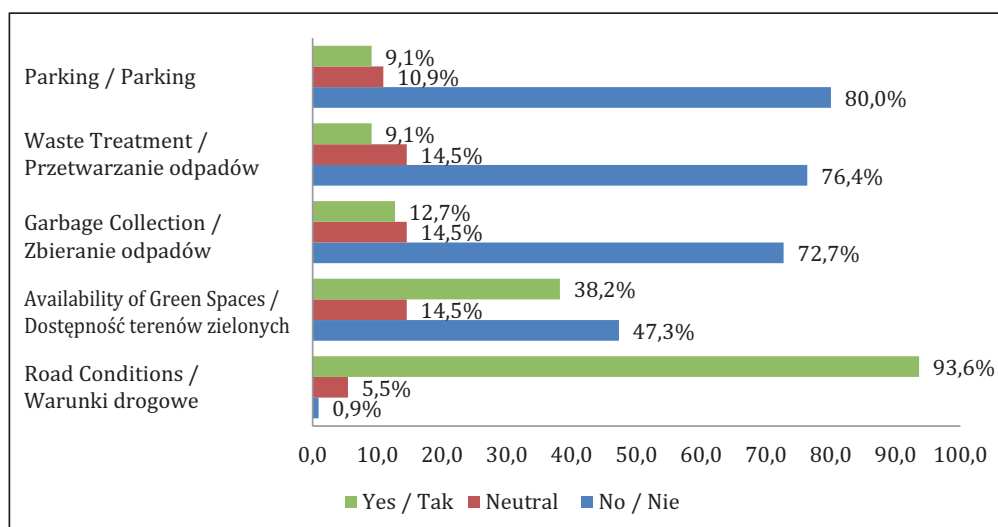
Evaluation of the development of industrial zones by companies

The graph below shows that the surveyed companies lament the availability of green spaces, garbage collection, waste treatment, and parking within the different studied industrial and business zones, with 70% expressing dissatisfaction compared to only 17% satisfied. Only the condition of the roads is considered very satisfactory overall, with 93.6% satisfaction (Figure 3). This situation forces local businesses to address other issues instead of focusing on their main mission, which is developing their company. Therefore, local authorities (municipalities), zone management establishments, and entrepreneurs must unite their efforts to find sustainable solutions that satisfy all local stakeholders in this region. Communication and cross-functional relationships among different stakeholders will not only remove encountered obstacles but also improve the situation and create an environment conducive to the overall development of the territory (Ferdj, 2022). For garbage collection, this issue is recurring, and garbage collection is the responsibility of the municipalities (APC), not those managing the industrial zones. The lack of collaboration between them and the lack of interest or resources from the municipalities mean that even garbage collection poses a real problem for companies located in these business zones (Biukšāne, 2016). This also confirms the need to establish local governance.

elastyczność w transporcie drogowym, aby zapewnić i zabezpieczyć dostawy lub zaopatrzenie. Dostępność tej autostrady umożliwi różnym zainteresowanym stronom zmniejszenie odległości (w porównaniu z portem lub lotniskiem w Algierze), oszczędzając czas i koszty. Podobnie wyniki pokazują, że kolej jest słabo postrzegana – wskaźnik niezadowolenia wyniósł 30,8%, przy czym 37,4% wyraziło uznanie, a jedynie 31,8% było zadowolonych. Kolej jest ważniejszym środkiem transportu dla przedsiębiorstw (zarówno niższych, jak i wyższych szczebli) i zapewnia elastyczność w zarządzaniu zapasami. Brak transportu kolejowego w badanych strefach jest główną przeszkodą w rozwoju regionów i stref aktywności. Chociaż prowincja Blida jest połączona siecią kolejową, strefy przemysłowe i strefy aktywności nie są jeszcze połączone z siecią kolejową.

Ocena rozwoju stref przemysłowych przez przedsiębiorstwa

Poniższy rysunek pokazuje, że ankietowane przedsiębiorstwa narzekają na dostępność terenów zielonych, wywozu śmieci, przetwarzania odpadów i parkingów w różnych badanych strefach przemysłowych i biznesowych. 70% z nich wyraziło niezadowolenie, podczas gdy zaledwie 17% było zadowolonych. Jedynie stan dróg można uznać za ogólnie bardzo zadowalający – zadowolenie wynosi 93,6% (Rysunek 3). Sytuacja ta zmusza lokalne firmy do zajmowania się innymi problemami zamiast koncentrowania się na swojej głównej misji, jaką jest rozwój firmy. Dlatego władze lokalne (gminy), instytucje zarządzające strefami i przedsiębiorcy muszą zjednoczyć swoje wysiłki, aby znaleźć zrównoważone rozwiązania, które zadowolą wszystkich lokalnych interesariuszy w tym regionie. Komunikacja i wielofunkcyjne relacje między różnymi interesariuszami nie tylko usuną napotkane przeszkody, ale także poprawią sytuację i stworzą środowisko sprzyjające ogólnemu rozwojowi terytorium (Ferdj, 2022). W przypadku wywozu śmieci problem ten powraca, a za wywóz śmieci odpowiadają gminy (APC), a nie podmioty zarządzające strefami przemysłowymi. Brak współpracy między nimi oraz brak zainteresowania lub zasobów ze strony gmin sprawiają, że nawet wywóz śmieci stanowi realny problem dla firm zlokalizowanych w tych strefach biznesowych (Biukšāne, 2016). Potwierdza to również potrzebę ustanowienia lokalnego zarządzania.

Figure 3. Appreciation of spatial planning within the Blida province

Rysunek 3. Ocena planowania przestrzennego w prowincji Blida

Source: Compiled from data field survey.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

Government support for companies

Regarding government support, 70% of surveyed companies state that they have received support, while only 40% of respondents claim the lack of support. Government support, whether direct or indirect, is a fundamental factor in the attractiveness of an industrial zone, as well as in its development and competitive strategic capacity (Table 2).

Wsparcie rządowe dla firm

Jeśli chodzi o wsparcie rządowe, 70% ankietowanych firm stwierdza, że otrzymało wsparcie, podczas gdy tylko 40% respondentów twierdzi, że takiego wsparcia nie otrzymało. Wsparcie rządowe, bezpośrednie lub pośrednie, jest podstawowym czynnikiem atrakcyjności strefy przemysłowej, a także jej rozwoju i konkurencyjnej zdolności strategicznej (Tabela 2).

Table 2. Government support for companies

Tabela 2. Wsparcie rządowe dla firm

Did the public authorities support your project? / Czy władze publiczne wspierały projekt?	Frequencies / Częstotliwość	Percentage (%) / Odsetek (%)
Yes / Tak	70	63,6%
No / Nie	40	36,4%
Total / Razem	110	100,0%

Source: Compiled from data field survey.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

Attractiveness of industrial zones through the tax system

Regarding the tax and parafiscal system, 62.7% of the workforce finds their location unattractive, while only 62.7% find it attractive due to the tax system, with only 1.8% of the surveyed companies not responding. Therefore, the decision to establish a presence is not strongly influenced by the taxation of the studied zones. The zones remain attractive despite an unfavourable tax regime, according to some responses.

Atrakcyjność stref przemysłowych poprzez system podatkowy

Jeśli chodzi o system podatkowy i parafiskalny, 62,7% pracowników uważa, że lokalizacja ich firmy jest nieatrakcyjna, podczas gdy tylko 62,7% uważa, że jest ona atrakcyjna ze względu na system podatkowy, przy czym jedynie 1,8% ankietowanych firm nie udzieliło odpowiedzi. W związku z tym decyzja o ustanowieniu obecności nie jest w dużym stopniu uzależniona od opodatkowania badanych stref. Według niektórych respondentów strefy te pozostają atrakcyjne pomimo niekorzystnego systemu podatkowego.

Table 3. Attractiveness of industrial zones through the tax system**Tabela 3.** Atrakcyjność stref przemysłowych poprzez system podatkowy

Attractiveness / Atrakcyjność	Frequencies / Częstotliwość	Percentage / Odsetek (%)
Yes / Tak	39	35,5
No / Nie	69	62,7
Neutral / Neutralna	2	1,8
Total / Łącznie	110	100,0

Source: Compiled from data field survey.

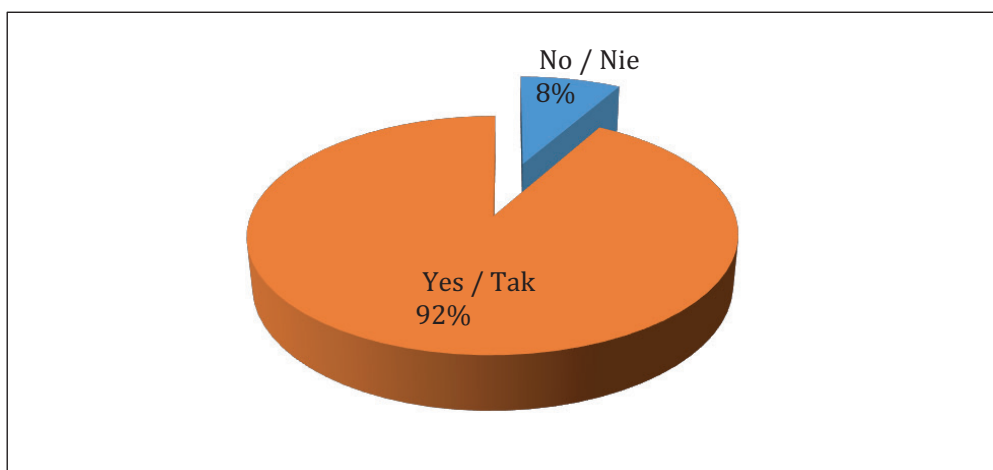
Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

Territorial competitiveness within industrial zones

According to the responses from surveyed companies (Figure 4), it can be observed that there is strong competitiveness within the industrial zones of the Blida province, with 92% of companies responding affirmatively. This indicates that most companies operate in the same sector or production chain (such as milling and pasta, dairy and cheese, etc.), leading to competition among these companies to capture a larger share of the local market and create strong competitiveness within the same territory (Ferdj, 2021). Among the factors of territorial competitiveness, that play a clear and significant role in the formation of a region, the innovation capacity of companies is highlighted (Khokhlova, Kretova, Sergeev, 2018).

Konkurencyjność terytorialna w strefach przemysłowych

Z odpowiedzi udzielonych przez ankietowane firmy (Rysunek 4) wynika, że w strefach przemysłowych prowincji Blida panuje silna konkurencyjność, przy czym 92% firm odpowiedziało twierdząco. Oznacza to, że większość przedsiębiorstw działa w tym samym sektorze lub łańcuchu produkcyjnym (np. młynarstwo i makarony, nabiał i sery itp.), co prowadzi do konkurencji między tymi przedsiębiorstwami w celu zdobycia większego udziału w rynku lokalnym i stworzenia silnej konkurencyjności na tym samym terytorium (Ferdj, 2021). Wśród czynników konkurencyjności terytorialnej, które odgrywają wyraźną i znaczącą rolę w kształtowaniu regionu, podkreśla się zdolność innowacyjną przedsiębiorstw (Khokhlova, Kretova, Sergeev, 2018).

Figure 4. Territorial competitiveness within industrial zones**Rysunek 4.** Konkurencyjność terytorialna w strefach przemysłowych

Source: Compiled from data field survey.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z badania terenowego.

Discussion

The results of our survey show that the industrial zones in the Blida province are highly conducive to the establishment of businesses, attracting project initiators effectively. The high number of businesses located in industrial zones and activity areas demonstrates that these zones remain attractive and present certain competitive advantages. A region that is no longer competitive exposes itself to the risk of losing its population and facing issues of disinvestment and business relocation. Conversely, a competitive region is obliged to continuously attract new investments, new expertise, and the renewal of local regional factors to maintain its status and superiority, and this is only possible in territories rich in local actors that interact with each other (Remdisch, Otto, Just, Pötschke, Klöppner, 2016).

From these results, we can also deduce that the emergence of these industrial zones in this province is due to the following factors: the historical existence of a potential market; the availability of accessible land for private investors (three industrial zones covering a total area of 196 ha divided into 226 lots, and six activity zones covering a total area of over 40 ha divided into 364 lots); and the availability of basic infrastructure, road network, transportation, raw materials, suppliers, qualified labour, etc. Similarly, our results indicate that the surveyed companies affirmed the influence of the proximity to their family residence. Overall, we have found that in this region (Blida province), the availability of raw materials, availability of inputs, and availability of land are the most important motivating factors in the choice of these industrial zones.

Conclusions

Throughout this article, we focused on an analysis of the attractiveness and competitiveness factors of industrial zones in the Blida province. What we observed is that Blida has the characteristics and resources that allow it to enhance the trajectory of the private sector. The availability of financial and human resources, industrial competitiveness, and diversification of the industrial fabric are major factors that can influence the creation and development of businesses, fostering sustainable territorial development based on local resources (Ferdj, 2023). Similarly, the strengths of the province include: the existence of a core of public companies and numerous private units (SMEs); proximity to the capital (port and airport); location on the highway axis; university

Dyskusja

Wyniki naszego badania pokazują, że strefy przemysłowe w prowincji Blida sprzyjają zakładaniu firm, skutecznie przyciągając inicjatorów projektów. Duża liczba firm zlokalizowanych w strefach przemysłowych i obszarach aktywności pokazuje, że strefy te pozostają atrakcyjne i oferują pewne przewagi konkurencyjne. Region, który nie jest już konkurencyjny, naraża się na ryzyko utraty ludności i problemy związane z brakiem inwestycji oraz relokacją przedsiębiorstw. Z drugiej strony region konkurencyjny musi nieustannie przyciągać nowe inwestycje, nową wiedzę specjalistyczną i odnawiać lokalne czynniki regionalne, aby utrzymać swój status i wyższość, a jest to możliwe jedynie na terytoriach bogatych w lokalne podmioty, które ze sobą współdziałają (Remdisch, Otto, Just, Pötschke, Klöppner, 2016).

Na podstawie tych wyników możemy również wnioskować, że powstanie tych stref przemysłowych w tej prowincji wynika z następujących czynników: historycznego istnienia potencjalnego rynku; dostępności dostępnych gruntów dla inwestorów prywatnych (trzy strefy przemysłowe o łącznej powierzchni 196 ha podzielonej na 226 działek oraz sześć stref aktywności o łącznej powierzchni ponad 40 ha podzielonej na 364 działki); oraz dostępności podstawowej infrastruktury, sieci drogowej, transportu, surowców, dostawców, wykwalifikowanej siły roboczej itp. Podobnie, nasze wyniki wskazują, że ankietowane firmy potwierdziły wpływ bliskości miejsca zamieszkania rodziny. Ogólnie rzecz biorąc, stwierdziliśmy, że w tym regionie (prowincja Blida) dostępność surowców, dostępność nakładów i dostępność gruntów są najważniejszymi czynnikami motywującymi do wyboru tych stref przemysłowych.

Wnioski

W niniejszym artykule skupiliśmy się na analizie czynników atrakcyjności i konkurencyjności stref przemysłowych w prowincji Blida. Zaobserwowaliśmy, że Blida dysponuje cechami i zasobami pozwalającymi jej na wzmocnienie pozycji sektora prywatnego. Dostępność zasobów finansowych i ludzkich, konkurencyjność przemysłowa i dywersyfikacja struktury przemysłowej to główne czynniki, które mogą wpływać na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, wspierając zrównoważony rozwój terytorialny oparty na lokalnych zasobach (Ferdj, 2023). Podobnie, do mocnych stron prowincji zalicza się: istnienie rdzenia przedsiębiorstw publicznych i licznych jednostek prywatnych (MŚP); bliskość stolicy (portu i lotniska); położenie na osi autostrad; wsparcie

support; significant industrial fabric; agri-food technopark, etc. The results of our survey show that the industrial zones in the Wilaya of Blida are highly conducive to business creation and attract project initiators effectively. The high number of businesses established in these industrial and business zones demonstrates that they remain attractive and offer competitive advantages. A region that becomes uncompetitive risks losing its population and facing issues such as disinvestment and business relocation. Conversely, a competitive region must continuously attract new investments, new skills, and renew its local territorial factors to maintain its status and superiority. This is only possible within territories rich in local actors who interact with each other (Camagni, 2002).

The attractiveness and competitiveness of the industrial zones in the Wilaya of Blida play a crucial role in territorial development in Algeria. Blida, with its distinctive characteristics, such as the availability of financial and human resources, increased industrial competitiveness, and a diversified industrial fabric, positions itself as a strategic hub for the expansion of the private sector (Ferdj, 2024a). The region's numerous advantages, including the presence of public and private enterprises, proximity to major transport infrastructure, and university support, enhance its potential as a dynamic industrial centre. However, to maximize these benefits and encourage sustainable territorial development, it is essential to optimize the use of available resources and promote policies that foster innovation and industrial diversification. The development of industrial zones must be accompanied by a comprehensive strategy aimed at improving infrastructure, attracting additional investments, and supporting local SMEs. By leveraging its strengths, the Wilaya of Blida can not only stimulate local economic growth but also contribute significantly to the national economic development of Algeria (Ferdj, Djeflat, 2024).

In conclusion, industrial zones can play a key role in local industrial attractiveness and dynamics. When well-planned and managed, they can stimulate economic growth, promote employment, encourage innovation, and support local and sustainable development. However, it is essential to consider environmental and social impacts to ensure balanced and beneficial development for the entire community.

uniwersytetu; znacząca tkanka przemysłowa; park technologiczny rolno-spożywczy itp. Wyniki naszego badania pokazują, że strefy przemysłowe w Wilaya w prowincji Blida sprzyjają tworzeniu przedsiębiorstw i skutecznie przyciągają inicjatorów projektów. Duża liczba firm założonych w tych strefach przemysłowych i biznesowych pokazuje, że pozostają one atrakcyjne i oferują przewagę konkurencyjną. Region, który staje się niekonkurencyjny, ryzykuje utratę ludności i staje w obliczu takich problemów, jak dezinwestycje i przenoszenie działalności gospodarczej. I odwrotnie, konkurencyjny region musi stale przyciągać nowe inwestycje, nowe umiejętności i odnawiać swoje lokalne czynniki terytorialne, aby utrzymać swój status i przewagę. Jest to możliwe tylko na terytoriach bogatych w lokalne podmioty, które wchodzi z sobą w interakcje (Camagni, 2002).

Atrakcyjność i konkurencyjność stref przemysłowych w Wilaya w prowincji Blida, odgrywa kluczową rolę w rozwoju terytorialnym Algierii. Blida, dzięki swoim szczególnym cechom, takim jak dostępność zasobów finansowych i ludzkich, zwiększona konkurencyjność przemysłowa i zróżnicowana struktura przemysłowa, pozycjonuje się jako strategiczny węzeł ekspansji sektora prywatnego (Ferdj, 2024a). Liczne zalety regionu, w tym obecność przedsiębiorstw publicznych i prywatnych, bliskość głównej infrastruktury transportowej i wsparcie uniwersyteckie, zwiększają jego potencjał jako dynamicznego ośrodka przemysłowego. Aby jednak zmaksymalizować te korzyści i zachęcić do zrównoważonego rozwoju terytorialnego, konieczne jest zoptymalizowanie wykorzystania dostępnych zasobów i promowanie polityk sprzyjających innowacjom i dywersyfikacji przemysłowej. Rozwojowi stref przemysłowych musi towarzyszyć kompleksowa strategia mająca na celu poprawę infrastruktury, przyciągnięcie dodatkowych inwestycji i wsparcie lokalnych MŚP. Wykorzystując swoje mocne strony, Wilaya w prowincji Blida może nie tylko stymulować lokalny wzrost gospodarczy, ale także znacząco przyczynić się do krajowego rozwoju gospodarczego Algierii (Ferdj, Djeflat, 2024).

Podsumowując, strefy przemysłowe mogą odgrywać kluczową rolę w podnoszeniu atrakcyjności i dynamiki lokalnego przemysłu. Dobrze zaplanowane i zarządzane mogą stymulować wzrost gospodarczy, promować zatrudnienie, zachęcać do innowacji oraz wspierać lokalny i zrównoważony rozwój. Należy jednak wziąć pod uwagę wpływ na środowisko i społeczeństwo, aby zapewnić zrównoważony i korzystny rozwój dla całej społeczności.

References:

1. Basak, P., Momtaz, S., Gaston, T.F. Dey, S. (2023). Changing Land Use and Urban Dynamics around an Industrial Zone in Bangladesh: A Remote Sensing Analysis. *Land*, 12(9), 1753. <https://doi.org/10.3390/land12091753>
2. Biukšāne, I. (2016). Model of the Factors Influencing Competitiveness of the Latvian Fisheries Sector Cluster. *Economics and Business*, 28, 76-82. <https://doi.org/10.1515/eb-2016-0011>
3. Camagni, R. (2002). Territorial Competitiveness, Environments, and Collective Learning: A Critical Counter-Reflection. *Journal of Urban and Regional Economics*, 4, 553-578. <https://doi.org/10.3917/reru.024.0553>
4. Chaif, M. (2010). Industrial Zone and Local Development: What Articulation?. *El-Bahith Review*, 8(1), 49-58.
5. Djeflat, A. (2007). The Emergence of Technopoles in the Maghreb. Study for the World Bank Institute, GTZ et l'Union Européenne. https://www.researchgate.net/publication/359398989_EMERGING_TRENDS_FOR_KNOWLEDGE_CITIES_THE_CASE_OF_TECHNOPOLES_IN_MAGHREB_COUNTRIES
6. Edirisinghe, L.G.L.M., de Alwis, A.A.P., Wijayasundara, M. Hemali, N.A. (2024). Quantifying circularity factor of waste: Assessing the circular economy potential of industrial zones. *Cleaner Environmental Systems*, 12, 100160. <https://doi.org/10.1016/j.cesys.2023.100160>
7. El Aouami, C. Louhmadi, A. (2021). Territorial offer and FDI's attractiveness: energy competitiveness and factor analysis. *E3S Web of Conferences*, 319, 01108. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202131901108>
8. Ferdj, Y. (2021). Les dynamiques du développement territorial en Algérie, étude économétrique de la relation Entreprise-Territoire. [The Dynamics of Territorial Development in Algeria: An Econometric Study of the Enterprise-Territory Relationship]. *MECAS Journal*, 17, 2, 79-94. <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/158337>
9. Ferdj, Y. (2020). Le processus du développement local en Algérie, étude exploratoire cas de la wilaya de Blida. [The process of local development in Algeria: an exploratory study of the wilaya of Blida]. *Revue d'Economie et de Développement Humain*, 11(3), 373-387. <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/143235>
10. Ferdj, Y., Bellhimer, H. (2018). Analyse de la relation innovation-emploi par l'économétrie des données de panel, le cas de l'Algérie. [Analysis of the Innovation-Employment Relationship through Panel Data Econometrics: The Case of Algeria] *Revue de Statistique et d'Économie Appliquée*, 15(1), 121-136. <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/52336>
11. Ferdj, Y., Amghar, M. (2023). Process and measurement of innovation activities in the mechanical sector in Algeria: exploratory study. *Revue DIMS Maghtech*, 1(3), 19-36. https://drive.google.com/file/d/19TxdU_ZCawW9uo5hSyGDll4Bpyldcbvy/view
12. Ferdj, Y., Hamadi, A. (2024). The impact of the socio-economic factors on the participation of SMEs to territorial development in Algeria: local Agri-food system-based approach. *Les cahiers du CREAD*, 39(4), 7-30. <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/237696>
13. Ferdj, Y. (2022). La dimension historique et facteurs d'émergence des territoires en Algérie : Modèle territoriale, cas de la wilaya de Blida. [The Historical Dimension and Factors of Territory Emergence in Algeria: Territorial Model, Case of Blida Province]. *The CEDIMES Notebooks*, 17(3), 30-41. https://cahiers2.cedimes.com/wp-content/uploads/2023/10/Cedimes_17_3_art02.pdf
14. Ferdj, Y., Djeflat, A. (2024). Territorial intelligence in Algeria, between network structuring and sustainable development. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 2(28), 100-115. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2024-2/28-08>
15. Ferdj, Y. (2024a). Entrepreneurship and territorial economic development in Algeria. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 1(27), 8-18. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2024-1/27-01>
16. Ferdj, Y. (2024b). Les stratégies des entreprises dans les politiques de développement territorial en Algérie. Quels rôles et quelles évaluations de leurs effets ?. [Business Strategies in Territorial Development Policies in Algeria: What Roles and How to Evaluate Their Effects?]. *Les Cahiers de l'Association Tiers-Monde*, 38, 45-56. <https://www.researchgate.net/publication/381302036>
17. Ferdj, Y. (2024c). The impact of the COVID-19 pandemic on regional economic integration in the Maghreb region – an Algerian perspective/ Wpływ pandemii COVID-19 na regionalną integrację gospodarczą w regionie Maghrebu – perspektywa Algierii. *Economic and Regional Studies*, 17(2), 290-313. <https://doi.org/10.2478/ers-2024-0016>

18. Ghomari, S. (2020). Impact of Upgrade Programmes on the Competitiveness: Case of the Algerian Companies. *Economics and Business*, 34, 201-223. <https://doi.org/10.2478/eb-2020-0014>
19. Hamadi A., Ferdj Y., Datoussaid A. (2020). Triggering factors for cluster emergence: case study from Algeria. *International Journal of Innovation and Knowledge Management in MENA*, 7(1), 28-50. <https://doi.org/10.47556/I.IJKMMENA.7.1.2018.2>
20. Hatem, F. (2004). International Investment and Attractiveness Policy. *Economica*, <https://www.eyrolles.com/Entreprise/Livre/investissement-international-et-politiques-d-attractivite-9782717847925/>
21. Iskandarov, D., Borozdina, S. (2023). Management of industrial development projects in special economic zone. *E3S Web of Conferences*, 431, 07043. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202343107043>
22. Józwiak, M., Sieg, P., Posadzińska, I. (2022). Revitalization of Mill Island Cultural Facilities as a Factor of the Region's Attractiveness and Competitiveness. *Sustainability*, 14(12), 6997. <https://doi.org/10.3390/su14126997>
23. Khattabi, M.A. (2012). Les clusters, innovation et développement territorial. Doctoral Thesis in Economic Sciences. University of Lille 1, France. https://books.google.dz/books/about/Les_clusters_innovation_et_d%C3%A9veloppement.html?id=AV7mmgEACAAJ&redir_esc=y
24. Khokhlova, G., Kretova, N., Sergeev, V. (2018). Competitiveness as a factor of the company's investment attractiveness. *MATEC Web of Conferences*, 212, 08019. <https://doi.org/10.1051/mateconf/201821208019>
25. Krugman, P. (1994). Competitiveness: a Dangerous obsession. *Foreign Affairs*, 73(21), 28-44. <https://www.jstor.org/stable/20045917>
26. Kuchiki, A. (2023). Accelerator for Agglomeration in Sequencing Economics: "Leased" Industrial Zones. *Economies*, 11(12), 295. <https://doi.org/10.3390/economies11120295>
27. OECD, (1996). The knowledge-based economy. <https://one.oecd.org/document/OCDE/GD%2896%29102/En/pdf>
28. OECD, (2005). Annual Report, 45th Anniversary. <https://www.oecd.org/about/34711139.pdf>
29. OECD, (2020). Industrial Policy for the Sustainable Development Goals. OECD Publishing https://www.oecd.org/en/publications/industrial-policy-for-the-sustainable-development-goals_2cad899f-en.html
30. Poirot, J., Gérardin, H. (2010). The Attractiveness of Territories: A Multidimensional Concept. *Development Worlds*, 149, 27-41. <https://doi.org/10.3917/med.149.0027>
31. Remdisch, S., Otto, C., Just, S., Pötschke, I. Klöppner, M. (2016). Gaining Regional Competitiveness by Increasing Employer Attractiveness in Small and Medium-Sized Enterprises: New Approach for Knowledge Transfer Between Academia and Business. *International Studies in Entrepreneurship*, 32, 175-191. https://doi.org/10.1007/978-3-319-17713-7_8
32. SNAT. (2025) (National Territorial Planning Scheme). Developing Algeria for 2025. Tomorrow's Algeria: Regional Territorial Planning. <https://www.interieur.gov.dz/images/brochure-SNAT-FR-compressed.pdf>
33. SNAT. (2030) (National Territorial Planning Scheme). Planning Algeria for 2030. A territorial development project incorporating the challenges of sustainable development. In the Official Journal No. 61, 49th year, October 21. <https://andp.unescwa.org/sites/default/files/2020-09/Sch%C3%A9ma%20National%20d%E2%80%99Am%C3%A9nagement%20du%20Territoire%20%28SNAT%29%202030.pdf>
34. Staley, E., Morse, R. (1970). La petite industrie moderne et le développement. Paris: Éditions France-Empire. https://books.google.dz/books/about/La_petite_industrie_moderne_et_le_d%C3%A9veloppement.html?id=CWQoOgAACAAJ&redir_esc=y
35. Tazibt, L. (2003). Attempted Analysis of the Effects of an Industrial Zone on Local Development. Master's thesis, Department of SC-ECO, Tizi-Ouzou.
36. Veltz, P. (2004). One must consider attractiveness in a relational economy. *Local Authorities*, 61. <https://www.revuepouvoirslocaux.fr/fr/article/penser-l-attractivite-dans-une-economie-relationnelle-2456>
37. World Bank (2022). World Development Report: Industrial Development Report. World Bank Group. <https://www.unido.org/sites/default/files/unido-publications/2023-03/IDR-2022-en.pdf>

